

Motion till riksdagen 2005/06:Ub557

av **Torsten Lindström m.fl. (kd)**

Högskola och universitet

1 Sammanfattning

Den högre utbildningens viktigaste uppgift är att förmedla kunskap. För att möjliggöra det krävs kompetenta högskolelärare och forskare, en stimulerande arbetsmiljö samt studiesocial trygghet. Kristdemokratisk högskolepolitik har därför sin grund i kunskap, kvalitet, valfrihet och trygghet. Studenten ska stå i centrum för utbildning – och bildning.

Kristdemokraterna tar tydligt ställning för kvalitet i högskolan. Vi säger därför nej till den utbyggnad av högskoleplatserna som regeringen föreslår till förmån för att satsa på kvalitet genom att komma till rätta med den urholkning av högskolans resurser med i storleksordningen 20–25 % som skett under den här regeringsperioden.

Kristdemokraterna anslår totalt 405 miljoner kronor 2006 och 1,4 miljarder under treårsperioden 2006–2008 för att som ett första steg kompensera lärosätena för att Socialdemokraternas expansion av högskolan varit underfinansierad. Andelen disputerade lärare i högskolan kan komma att minska beroende på pensionsavgångar. Kristdemokraterna anslår därför 80 miljoner kronor under treårsperioden som en riktad satsning för att öka andelen disputerade lärare i högskolan.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	En högskola med kunskap, kvalitet, valfrihet och trygghet	4
4.1	Kunskapens roll.....	4
4.2	Värderingar – en förutsättning för kunskapens frihet	4
4.3	Personlig utveckling och bildning	5
4.4	Senare års utveckling.....	5
4.5	Allians för Sverige och högskolan.....	6
4.6	Kristdemokraterna: Kunskap, Kvalitet, Valfrihet och Trygghet.....	7
5	Kunskap.....	8
5.1	Etiska aspekter.....	8
5.2	Varudeklarera den lärarledda tiden.....	9
5.3	Högskolepedagogik för universitets- och högskolelärare	9
5.4	Samverkan med det omgivande samhället.....	11
5.5	Examensordning	11
6	Kvalitet.....	11
6.1	Kvalitet i den högre utbildningen	12
6.2	Akademiska Hus.....	13
6.3	Validering.....	13
6.4	Lägg ned små myndigheter.....	14
7	Valfrihet	14
7.1	Subsidiaritet.....	14
7.2	Studenten i centrum.....	14
7.3	Distansutbildning.....	15
7.4	Avgifter för utländska studenter utanför EES.....	15
7.5	Treterminssystem	16
7.6	Fria högskolor.....	17
7.7	Uteblivna satsningar på fria högskolor	17
8	Trygghet	18
8.1	Studiesociala frågor	18
8.2	Stärk studenternas inflytande.....	18
8.3	Ett slopat kårobligatorium	18
8.4	Likabehandling av studenter.....	19
8.5	Högskoleverket.....	19

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje högskola bör redovisa hur de etiska frågorna implementeras.
2. Riksdagen avslår förändring av högskolelagen (1992:1434).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskoleverket bör verka för att etiska dimensioner integreras i all högre utbildning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stimulera bildning i högskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra högskoleförordningen för att i kursplanerna varudeklarera den lärarledda tiden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Högskoleverket bör utveckla metoder för värdering av vetenskaplig och pedagogisk skicklighet då lärare i högskolan skall anställas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en högskolepedagogisk utbildning bör krävas för fast anställning som högskolelärare.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den nya masterexamen skall benämnas magister på svenska.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förlänga vissa utbildningar till fem år.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn för att se hur lärosätena skall kunna få andra ägarförhållanden till sina lokaler.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av myndighetsstrukturen inom utbildningsområdet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ökad individualisering i högskolan.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utökad lärcenterverksamhet som stöd för nätuniversitetet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av högskoleförordningen för att möjliggöra en försäljning av utbildning till studenter utanför EES.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lärosätena bör få i uppdrag att aktivt utveckla ett treterminssystem.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen aktivt bör pröva vilka högskolor som kan vara lämpliga att driva som fristående högskolor.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om likvärdiga villkor mellan statliga och fristående högskolor.

Fel! Okänt namn på

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tillsätta en parlamentarisk utredning kring studentinflytande och kårobligatorium.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om likabehandling av studenter.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att säkerställa Högskoleverkets utvärderings- och kvalitetsarbete.

4 En högskola med kunskap, kvalitet, valfrihet och trygghet

Vi står bakom det som vi och övriga partier i Allians för Sverige anført i två riksdagsmotioner. Den ena berör den högre utbildningens internationalisering med en ny utbildnings- och examensstruktur i anslutning till Bolognaprocessen samt regler för tillträde till högre utbildning. Den andra berör inriktningen i högskolepolitiken med en bredare ansats än regeringens proposition.

I föreliggande motion presenteras Kristdemokraternas syn på den högre utbildningen.

4.1 Kunskapens roll

Den outsläckliga kunskapsörsten är ett av de mest framträdande dragen i den mänskliga naturen. Denna drivkraft har resulterat i att människan under historiens lopp skaffat sig alltmer kunskap om tillvaron, vilket manifesterats i vetenskapliga landvinningar. Med ny kunskap kan vi bättre förstå och förvalta vår värld. Det är utifrån kunskapens fundamentala roll för samhällsutveckling, som Kristdemokraterna mår om den högre utbildningens kvalitet och frihet. Samhället har både behov av och skyldighet att främja vetenskap och vetenskapliga framsteg. Samtidigt måste sökandet efter kunskap och den vetenskapliga verksamheten ha sin utgångspunkt i en medveten etik som slår vakt om de grundläggande värdena i vårt samhälle.

4.2 Värderingar – en förutsättning för kunskapens frihet

Kunskap kan användas både konstruktivt och destruktivt och medför därför ett stort ansvar. Vi lever i en ofullkomlig värld, en värld där människan finns i ett spänningsfält mellan ont och gott och alla människor begår misstag. Dagens kunskaps- och informationssamhälle ställer därför höga krav på människors etiska medvetenhet och förmåga att identifiera, bearbeta och ta ställning i etiska frågor utifrån en helhetssyn. Den vetenskapliga verksamheten måste dels ha etiska ramar, dels ha en levande diskussion om denna etik.

De politiska organen måste stifta lagar som utgår från samhällets värdegrund. Såväl enskilda personer verksamma inom universitet och högskolor som vetenskapssamhället i stort har ett ansvar för att verksamheten bedrivs med respekt för värdegrunden. Det västerländska samhället är byggt på en värdegrund av kristen etik och västerländsk humanism, vilket resulterat i ett öppet och demokratiskt samhälle. Människans unika och lika värde, människolivets okränkbarhet och individens frihet är grundpelare i denna värdegrund som utgör en god bas för ett lärande klimat och ska vara grundläggande för all utbildning. Dessa värderingar är en viktig förutsättning för ett tolerant och öppet samhälle där mångfald i kunskapsutvecklingen råder.

4.3 Personlig utveckling och bildning

Studier på högskolenivå innebär en stor investering för den enskilda studenten, men även för samhället. En av grundstenarna i den kristdemokratiska politiska filosofin, personalismen, utgår från en helhetssyn på människan och tar hänsyn till att hon har både kroppsliga, själsliga och andliga behov. Detta påverkar såväl utformning av som innehåll i den högre utbildningen. Högre utbildning är ett sätt att möta människors strävan efter utveckling och kunskap och var och en som har intresse av och förutsättningar för universitetsstudier ska därför beredas möjlighet till detta. Att öppna utbildningsplatser för sökanden som gjort ett medvetet och fritt val innebär att denna mänskliga resurs får utvecklas och växa.

Förutom goda förkunskaper är studentens motivation en avgörande faktor för att nå studieframgång. Kristdemokraterna anser därför att den enskilda studentens nyfikenhet och kunskapsökande ska stå i centrum för den högre utbildningens inriktning och dimensionering. Kunskap har ett värde i sig, och förmedlingen och utvecklingen av kunskap kan inte alltid mätas enbart i kortsiktiga nyttotermer. En politik för kunskapsbyggande ska utgå från den enskildes personliga drömmar, önskemål och krav. Alla ska ha frihet att välja sin framtid.

All högre utbildning ge både historiska och filosofiska perspektiv på kunskapsutvecklingen, och ska vara av sådan bredd att den bidrar till individernas personliga utveckling, vidsynthet och bildning. Den högre utbildningen ska bygga vidare på den kunskap som gymnasieskolan ska ge och främja individernas förmåga till ett vetenskapligt förhållningssätt.

4.4 Senare års utveckling

Kristdemokraterna ser positivt på att fler under senare år fått tillgång till högre utbildning, men vi har ifrågasatt att utbyggnaden inte fått en fullständig finansiering. Regeringen vill nu tillföra ytterligare 15 800 platser till högskolan för 1,1 miljarder kronor 2006. Samtidigt föreslås kvalitetsförbättringar för 133 miljoner kronor. Hade kvaliteten varit det viktigaste för regeringen hade satsningen haft omvända proportioner, eftersom högskolans resurser enligt

Fel! Okänt namn på

Sulf urholkats med 20–25 procent sedan regeringen tillrädde för elva år sedan.

Nu går det inte att undvika misstanken att de nya högskoleplatserna i första hand är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. I dagsläget verkar också ambitionen från Socialdemokraternas och stödpartiernas sida vara att alla högskolor ska göra allt. Alla högskolor verkar sträva efter att tilldelas vetenskapsområden, dvs. att få fasta statliga forskningsanslag. Alla högskolor ska ha så stor bredd och så stort djup som möjligt. Eftersom Sverige är ett litet land är en sådan organisation inte rimlig, eftersom studentvolymerna inte räcker till för det. Kristdemokraterna förespråkar en ökad profilering bland lärosätena, kombinerat med ett ökat samarbete mellan lärosäten, för att skapa bättre förutsättningar för både bredd och fördjupning i utbildningarna.

4.5 Allians för Sverige och högskolan

Det övergripande målet för Allians för Sverige, där Kristdemokraterna, Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet ingår, är att förbättra kvaliteten i den högre utbildningen för att skapa en högre utbildning i världsklass. Fler utbildningsplatser måste därför åtföljas av en resursförstärkning, som gör det möjligt för lärosätena att upprätthålla kvaliteten.

Allians för Sverige vill främja den högre utbildningen i Sverige. Målet för den högre utbildningen är

- att garantera förutsättningarna för en högre utbildning i världsklass
- att garantera den högre utbildningens och forskningens frihet
- att skapa förutsättningar för utveckling och bibehållande av starka och självständiga lärosäten
- att fokusera på kvalitet i den högre utbildningen
- att ge lärosätena och studenterna goda förutsättningar för internationellt samarbete och utbyte.

Allians för Sverige vill under åren 2006–2010 uppnå detta genom

- att främja internationaliseringen och den högre utbildningens kvalitet genom att införa en internationellt gångbar masterexamen – beslut om utfärdande av masterexamen ska fattas av Högskoleverket efter kvalitetskriterier,
- att främja kvaliteten i den högre utbildningen genom att ställa krav på fördjupning i huvudämnet i examensbeskrivningen både i kandidat- och magisterexamen och i den nya masterexamen,
- att hänsyn ska tas till studenternas val av utbildning, till samhällets behov samt till att kvaliteten säkras vid dimensioneringen – fler platser till högskolan måste åtföljas av de resurser som krävs för att kvaliteten ska bibehållas,
- att minska den sociala snedrekryteringen,

Fel! Okänt namn på

- att antagningssystemet ska sända tydliga signaler till gymnasieelever: det ska löna sig att läsa fördjupningskurser och ämnen som är relevanta för högskoleutbildningen,
- att alla som antas till högre utbildning ska ha goda förutsättningar att klara utbildningen; därför föreslår vi att kraven för grundläggande behörighet höjs samt att ett system med särskilda områdesbehörigheter och viktning av betyg ska införas,
- att se över resurstilldelningssystemet till den högre utbildningen så att det i högre utsträckning tas hänsyn till studenternas val samt utbildningens kvalitet,
- att avpolitiserat universitets- och högskolestyrelserna och öka lärosätenas frihet att själva råda över verksamheten.

4.6 Kristdemokraterna: Kunskap, Kvalitet, Valfrihet och Trygghet

Kristdemokraternas utgångspunkter för högskolepolitiken är kunskap – kvalitet – valfrihet – trygghet. På övergripande nivå ser Kristdemokraterna följande modell:

- Universiteten har ansvar för ett brett utbildningsutbud och excellenta forskningsmiljöer med djup på forskningsnivå i kraft av volymer och etablerad kompetens.
- Högskolorna har en bredd i grundutbildningen, är framstående på undervisning och erbjuder excellenta undervisningsmiljöer samt löser forskningsanknytningen via samarbete med universiteten.
- Grundutbildningsanslagen innehåller en avsatt del för vetenskapsanknytning och lärarens forskning, så att lärarnas kompetens kan upprätthållas och stärkas.
- Högskolor kan ha forskningsområden där nationellt och internationellt ledande forskning bedrivs. Detta behöver inte vara ett helt vetenskapsområde. Det måste också vara möjligt att ge forskningsanslag till avgränsade områden, utan att tilldelas ett helt vetenskapsområde.
- All utbildning i kvalificerat yrkeskunnande samlas i regionala yrkeshögskolor. Dessa tankar utvecklas i en särskild motion om yrkesutbildning.
- All högre utbildning ska knytas till en levande forskningsmiljö.

Högskolor och universitet kan dock inte på alla forskningsfält bedriva egen forskning och ligga i forskningsfrontens framkant. Därför ska högskolor och universitet stimuleras att profilera sig inom ett begränsat antal områden. Denna profilering ska utgöra bas för permanenta statliga forskningsmedel och leda till rätt att utfärda doktorsexamen. Kvaliteten i de övriga ämnena där högskolorna bedriver grundutbildning bör garanteras genom att högskolorna stimuleras till samarbete med andra lärosäten där dessa ämnen är profilerade. På så sätt knyts även dessa ämnen till forskningsmiljön.

Konkurrens mellan lärosäten är en viktig drivkraft för stärkt utbildningskvalitet. Samtidigt krävs samverkan för att resurserna ska kunna utnyttjas

Fel! Okänt namn på

effektivt. Balansen är nu sådan att lärosätena ser varandra alltför mycket som konkurrenter och alltför lite som samverkansaktörer inom grundutbildningen. Om tyngdpunkten förskjuts i riktning mot ökad samverkan ökar förutsättningarna för att få till stånd starkare, om än färre, miljöer för de olika ämnena vid svenska universitet och högskolor. Lärosäten som samverkar bör premieras för det. Vi vill också reducera det politiska inflytandet över lärosätena.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att det skrivs in i högskolelagen att universitet och högskolor ”skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa”. Det som efterfrågas är redan i dag en viktig komponent i universitetets forskning och undervisning. Förslaget är ett uttryck för politikens vilja att styra över innehållet i universitetens verksamhet. Kristdemokraterna avvisar därför regeringens förslag till lag.

5 Kunskap

En konsekvens av den kristdemokratiska personalismen är bildningstanken. Högskoleutbildning ska inte bara ge studenterna specifika ämneskunskaper för ett framtida yrke: den måste också leda till personlig utveckling, samhälls-engagemang och kritiskt tänkande. Det nuvarande resurstilldelningssystemet, där uppnådda studieresultat inom ämnes- och programstrukturer avgör resurstilldelningen, motverkar den bredare bildningen. De strängare regler som infördes 2001 inom studiemedelssystemet minskar också möjligheterna för studenter att skaffa sig en bredare allmänbildning inom högskolans ram.

För att bättre motsvara en modern syn på bildning måste svensk högre utbildning förändras så att utbildningarnas innehåll breddas, bidrar till studenternas personliga utveckling, förstärker kopplingar mellan teori och praktik/livserfarenhet och gör högre utbildning och forskning tillgänglig för fler. Kristdemokraterna anser att en förändring av anslagssystemet för den högre utbildningen måste innehålla ett särskilt stöd för bildningsaktiviteter. Den utredning som tillsatts för att se över resurstilldelningssystemet bör lämpligen se hur bildning kan stimuleras bättre i ett vidareutvecklat system.

5.1 Etiska aspekter

I senare tids internationella utbildningsfilosofiska debatt är det en tydlig tendens att etikfrågor kommit i fokus. Norm- och värderingsfrågor avhandlas intensivt på olika områden och inte längre enbart inom ramen för filosofisk och teologisk etik. Sedan ett par decennier besätts tjänster inom bl.a. vårdetik, medicinsk etik och miljöetik. Detta har på flera håll utvecklats till egna akademiska discipliner. Det tycks finnas ett allt starkare behov inom högskolevärlden av att fördjupa diskussionen kring etiska värderingar och moraliskt handlande som nödvändiga element i vardagen.

Vad innebär begrepp som etik och moral, akademisk frihet, lojalitet mot överordnade, kollegialitet, respekt för studenter, professionalism, yrkesetik? Detta är exempel på frågeställningar som etiska samtal kan vara ägnade att belysa. Kristdemokraterna anser att etiska aspekter bör vägas in i samtliga utbildningar. Varje högskola bör ges i uppdrag att redovisa hur de etiska frågorna implementeras. Högskoleverket bör få i uppdrag av regeringen att verka för att etiska dimensioner, utifrån samhällets värdegrund, naturligt integreras i den högre utbildningen.

5.2 Varudeklarera den lärarledda tiden

Högskolelagen (1 kap. 9 §) anger vad den grundläggande högskoleutbildningen ska ge studenterna. Målsättningarna går inte att uppfylla utan ett adekvat stöd i form av lärartid och annan handledning. Undersökningar visar att lärosätena sett sig tvingade att dra ned på lärartid, eftersom regeringens till synes ogenomtänkta och ofinansierade platsökning i högskolan inte har åtföljts av tillräckliga resurser. Den genomsnittliga löneökningen för lärare är lägre än den pris- och löneuppräknings som lärosätena fått från staten, vilket gjort att lärosätena tvingats bekosta löneökningarna genom att minska andelen lärare.

År 1998 konstaterade en statlig utredning att cirka tio timmars undervisning i veckan är ett minimikrav för att kvaliteten i utbildningen ska vara säkrad. Vid Stockholms universitets humanistiska och samhällsvetenskapliga fakultet har studenterna fått nöja sig med två till fyra timmars undervisning i veckan. Socialdemokraterna har använt den högre utbildningen som ett medel för att reglera överskott på arbetskraft snarare än att satsa på högskolan för dess egentliga uppgifter. Det har lett till avsevärda problem med kvaliteten.

I nuläget finns inga garantier, ingen varudeklaration som visar studenterna omfattningen av lärarledd undervisning och handledning m.m. Kristdemokraterna menar att det är viktigt att en sådan införs. För varje kurs bör fastställas en miniminivå av lärarlett stöd genom t.ex. föreläsningar, seminarier, handledning och annan pedagogisk vägledning som studenterna har rätt till. Kristdemokraterna anser att en tionde punkt bör införas i högskoleförordningens 6 kap. 7 § (som stadgar vad en kursplan ska innehålla), nämligen: 10) omfattning av lärarledd undervisningstid eller motsvarande.

5.3 Högskolepedagogik för universitets- och högskolelärare

Vid anställningsförfarande av lärare i högskolan visar erfarenheten att stor vikt tillmäts de vetenskapliga meriterna, bl.a. beroende på att de pedagogiska meriterna är svåra att mäta. Kristdemokraterna anser att stor vikt bör läggas vid både vetenskaplig och pedagogisk skicklighet och att metoder för att säkerställa och utveckla detta bör åstadkommas av Högskoleverket.

Eftersläpningen i andelen disputerade lärare är stor, speciellt vid de yngre lärosätena. Adjunkterna betyder mycket i undervisningen. Mot bakgrund av

Fel! Okänt namn på

att adjunkterna är en större grupp än lektorerna, är det rimligt att yngre respektive nyanställda adjunkter erbjuds möjlighet att inom anställningen genomgå forskarutbildning. Målsättningen måste vara att andelen disputerade lärare når 50 % av högskolans lärarkår. Vidare är det angeläget att lärarnas kompetensutveckling säkerställs. Varje lärare bör ha en egen skriftlig kompetensutvecklingsplan som kontinuerligt uppdateras i samråd mellan läraren och lärosätet.

Kristdemokraterna anser att både adjunkter och lektorer har en given plats inom högskolefären. Mot den bakgrunden anser vi att det ska vara möjligt att profilera sig som enbart högskollärare eller forskare. Det är inte allom givet att vara en god pedagog, och det är inte allom givet att vara en god forskare. Högskolans struktur måste skapa sådana möjligheter att människors olikheter kan tas till vara. Möjligheter att skapa tidsbegränsade lärartjänster, exempelvis vid de konstnärliga högskolorna, är viktigt för att få möjlighet att inhämta kunskap och inspiration från fältet.

Den undervisande personalens kompetens är av avgörande betydelse och därför bör all undervisande personal i högskolan ges en praktisk pedagogisk utbildning. Kristdemokraterna är positiva till att en högskolepedagogisk utbildning krävs för fast anställning som högskolelärare.

Vi ser fördelar i en nationell modell där lärosätena får ansvar för den pedagogiska utbildningen av lärare i hela landet inom ett ämnesområde. Det innebär exempelvis att alla högskollärare i kemi genomgår en pedagogisk utbildning vid endast ett lärosäte i Sverige, en utbildning som vilar på praktisk pedagogik och hur denna kan användas specifikt för högskolekurser i kemi. Vi anser inte att det i första hand är utbildning i form av generella teorier som behövs, utan ämnesdidaktik, handledarskap och kunskap om utvärdering och om olika examinationsformer. Anknytningen till den egna verkligheten kan ge kursen ett större värde för läraren, och möjligheterna att utbyta idéer med ämneskolleger kan utveckla det egna arbetssättet. Några områden som bör ges särskild uppmärksamhet är

- olika pedagogiska metoder, som exempelvis problembaserat lärande, PBL
- informationsteknik, Internet m.m. och dess användbarhet för studenternas lärandeprocess
- vetenskapsteori som ett verktyg och ett förhållningssätt i studenternas kunskapsinhämtning.

Ambitioner som innebär konkretisering av de pedagogiska meriterna innebär att studenterna kan få ännu mer engagerande och intressanta lärare, liksom att anställningsförfarandet blir enklare på denna punkt. Likaså kan ett bra pedagogiskt meriteringssystem underlätta lönesättningen.

I dagsläget är nästan hälften av högskolelärarna 50 år eller äldre. Medan antalet studenter ökat med mer än 80 % har antalet lärare bara ökat med ca 20 % under samma period. För att ändå bibehålla kvaliteten i grundutbildningen har lärarna i ökad utsträckning arbetat oavlönat. Det har lett till ökad utbrändhet bland lärarna. Eftersom lärarkåren i högskolan är bärande i den högre utbildningen, gör detta att frågan om de förändrade arbetsvillkoren måste tas på stort allvar. Förändringar i resurstilldelningssystemet som ökar

läartätheten är en mycket viktig framtidsfråga, både vad gäller villkoren för dagens lärare och som en del i att attrahera fler till en karriär inom det högre utbildningssystemet.

5.4 Samverkan med det omgivande samhället

Sedan några år är högskolans tredje uppgift, dvs. samverkan med det omgivande samhället, inskriven i högskolelagen. Det handlar dels om att arbeta framgångsrikt med att utveckla ny kunskap tillsammans med näringsliv och offentlig sektor, dels om att föra ut resultaten av forskning och utbildning till allmänheten. Det handlar också om att i samspel med arbetsmarknaden utforma nya utbildningar och ge studenterna möjligheter till omvärldskontakter under utbildningstiden. För att utveckla en regions konkurrenskraft är ett väl fungerande samarbete mellan näringsliv, offentlig sektor och akademi av stor betydelse. Kristdemokraterna ser positivt på att universitet och högskolor i högre utsträckning än tidigare blir aktiva medspelare i den regionala utvecklingen. I ett nära samspel med näringsliv och offentlig sektor blir akademien en viktig resurs för att stärka regionens konkurrenskraft i en alltmer globaliserad ekonomi.

5.5 Examensordning

I högskolepropositionen föreslår regeringen att examensbenämningen för den nya avancerade nivån ska vara ”master” snarare än ”magister”. Den nya termen master införs bl.a. för att undvika missförstånd jämfört med den äldre magisterexamen. Kristdemokraterna tillbakavisar detta argument och menar att skillnaden i innehåll mellan den nya och den gamla magisterutbildningen bör framgå genom t.ex. ett ”Diploma supplement”. Kristdemokraterna menar att en examen i Sverige rimligen bör ha ett svenskt namn, ”magister”.

Vidare kan Kristdemokraterna se ett värde i att bibehålla de starka svenska varumärken som arkitekt och civilingenjör utgör och samtidigt värna deras internationella gångbarhet. Därför måste det ses över om de svenska utbildningarna kan förlängas från 4,5 till 5 år.

6 Kvalitet

I regeringens proposition ”Ny värld – ny högskola” (prop. 2004/05:162) behandlades enbart två frågor, nämligen den högre utbildningens internationalisering med en ny utbildnings- och examensstruktur i anslutning till Bologna-processen samt regler för tillträde till högre utbildning. I propositionen avspeglades kvalitetsperspektivet varken i de förslag som läggs eller i argumenteringen bakom förslagen. Ska Sverige ha en högre utbildning värd namnet, krävs kvalitetsfrämjande förslag och långsiktighet.

Fel! Okänt namn på

Vi vill nu se en politik för att kvaliteten i den högre utbildningen ska förbättras och för att allt fler ska lyckas slutföra den utbildning som de påbörjat. Målet att minska den sociala snedrekryteringen till högre utbildning får inte leda till en gymnasifiering av den högre utbildningen. För att en ny examensstruktur och nya tillträdesregler ska stärka kvaliteten i den högre utbildningen, krävs att dimensioneringen och resurstilldelningen sker på ett sätt som främjar detta. De förslag som den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet presenterar är otillräckliga för att åstadkomma nödvändiga kvalitetsförbättringar. Kraven är alltför lågt ställda, och förslagen läggs utan koppling till dimensionering och resurstilldelning. Kristdemokraterna har inom ramen för Allians för Sverige tydligt markerat att kvaliteten i högskolan är ett viktigt område där åtgärder är nödvändiga efter den socialdemokratiska regeringens elvaåriga maktinnehav.

6.1 Kvalitet i den högre utbildningen

Den högre utbildningen har expanderat kraftigt under de senaste 15 åren. Nya högskolor har byggts upp, och antalet studenter har fördubblats. Genom denna utbyggnad har betydligt fler människor än tidigare kunnat skaffa sig en akademisk utbildning eller fortbildning på akademisk nivå. Kristdemokraterna ser utvecklingen som positiv, men det har skett till priset av en försämrad kvalitet. Målen har i alltför stor utsträckning varit ensidigt kvantitativa, t.ex. att 50 % av en årskull ska påbörja en högskoleutbildning före 25 års ålder. Resurserna har också i alltför hög grad knutits till antalet studenter och genomströmningen, dvs. antalet producerade poäng och examina.

Högskoleverket har i sina granskningar av grundutbildningen vid universitet och högskolor pekat på kvalitetsbrister både inom olika ämnesområden och vid olika lärosäten. Även utländska bedömare har konstaterat att de svenska akademiska grundutbildningarna är både kortare och grundare än motsvarande utbildningar i andra länder. Det finns säkerligen flera orsaker till den sjunkande kvaliteten, exempelvis följande: Brister i grundskola och gymnasieskola medför att studenterna har allt sämre förkunskaper. Högskolorna måste därför använda en del av sina resurser till att reparera dessa brister, t.ex. genom att anordna preparandkurser. Allt fler högskolor har tvingats anordna nybörjarkurser i tyska, franska, spanska och italienska.

Anslagen till grundutbildningen har under de senaste sex sju åren urholkats med ca 20 %, vilket har lett till att den lärarledda undervisningen och handledningen minskat kraftigt. Även andelen disputerade lärare har minskat kraftigt under senare år. Den naturliga kopplingen mellan grundutbildningen och forskningen har därmed reducerats. Det nuvarande resurssystemet gynnar kvantitet på bekostnad av kvalitet.

Vi anser att förbättringar av den högre utbildningens kvalitet måste få högsta prioritet innan en fortsatt utbyggnad av grundutbildningen sker. De skärpta behörighets- och urvalskrav som vi föreslagit kommer säkerligen på sikt att höja kvaliteten i den högre utbildningen. Kurser som ges inom högskolan ska hålla akademisk standard, och enbart kurser som uppfyller akade-

misk standard ska ge akademiska poäng och ekonomiska resurser till lärosätet. Det betyder att rena nybörjarkurser i moderna språk samt repetitions- och preparandkurser, som är gymnasiala till innehållet, inte ska förekomma inom högre utbildning. De resurser som därigenom frigörs, ska kvarstanna inom högskoleväsendet och användas till att förstärka kvaliteten.

Kristdemokraterna anser, som övriga partier inom Allians för Sverige, att lärartätheten i grundutbildningen måste öka igen för att möjliggöra bättre undervisning och ökad handledning. Vidare bör andelen disputerade lärare öka för att möjliggöra en undervisning och handledning av hög kvalitet. Det innebär att även forskarutbildningen måste byggas ut, såsom vi föreslagit i vår forskningsmotion.

Kvaliteten i den högre utbildningen måste utvärderas kontinuerligt. Vi anser att Högskoleverkets nuvarande uppdrag att kvalitetsgranska lärosätena och enskilda utbildningar bör utvidgas. En hög kvalitet på den högre utbildningen är avgörande för att Sverige ska kunna konkurrera på den globala kunskapsarenan. Svenska studenter ska vara internationellt konkurrenskraftiga, och Sverige måste kunna attrahera utländska studenter och forskare.

6.2 Akademiska Hus

Ett problem för många lärosäten i dag är den hårt reglerade hyresmarknaden. Det statliga företaget Akademiska Hus AB är den huvudsakliga fastighetsägaren och hyresvärden för flertalet lärosäten. Det paradoxala inträffar att när ett lärosäte med medel från utbildningsområdet ska betala hyra går pengarna till en annan del av den statliga kassan medan det framstår som om pengarna används till ren utbildning. Självklart ska ett lärosäte betala för nyttjande av fastigheter. Men Kristdemokraterna menar att det bör ses över hur fler lärosäten kan bli antingen sin egen fastighetsägare eller hur fastigheterna kan säljas till annan hyresvärd i syfte att luckra upp det faktiska monopol som Akademiska Hus har i många utbildningsstäder.

6.3 Validering

För att ta till vara den kompetens och kunskap som människor skaffar sig i ett annat land eller utanför det traditionella utbildningssystemet är det nödvändigt att använda validering som en metod. År 2003 inrättade regeringen en särskild delegation för att främja utvecklingen av legitimitet, kvalitet och metoder för validering utanför högskoleområdet under en fyraårsperiod. Kristdemokraterna är kritiska till inflationen i inrättandet av myndigheter. Eftersom Valideringsdelegationen rent lokalmässigt är inhytt hos Centrum för flexibelt lärande (CFL) avdelning i Norrköping, hade Valideringsdelegationen kunnat fungera som en avdelning inom CFL. Vi utvecklar våra tankar om validering i en särskild motion om vuxnas lärande.

Fel! Okänt namn på

6.4 Lägg ned små myndigheter

Enligt ESV finns det just nu ca 270 myndigheter i Sverige. Under 2004 kom både Ekonomistyrningsverket (ESV) och Statskontoret, de specialmyndigheter som granskar statens effektivitet, till samma slutsats. De små myndigheterna ger onödigt stora administrationskostnader. Av motsvarande skäl lät den borgerliga danska regeringen förra året skrota ett stort antal små myndigheter. Vinsten blev 150 miljoner danska kronor.

På utbildningsområdet finns flera små myndigheter, t.ex. Nationellt centrum för flexibelt lärande, Valideringsdelegationen och Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning. Kristdemokraterna anser att man så långt möjligt bör renodla myndighetsstrukturen och föra över uppdragen till Högskoleverket. Vi anser att Högskoleverkets främsta uppgifter är kvalitetskontroll och tillsyn av högskolorna samt att företräda nationella intressen i en decentraliserad högskoleorganisation. De små myndigheterna bör föras in under andra myndigheter för att öka de ekonomiska och verksamhetsmässiga samordningseffekterna.

7 Valfrihet

7.1 Subsidiaritet

I kunskapssamhället bör så långt som möjligt valfrihet och flexibilitet råda så att så många som möjligt kan få del av kunskapen. Det stämmer väl med den kristdemokratiska subsidiaritetsprincipen, vilken innebär att den gemenskapsnivå som berörs av beslut och som på ett ändamålsenligt sätt kan sköta en uppgift också ska få ansvar för den. De överordnade gemenskaperna har en skyldighet att stödja när så behövs och samtidigt respektera enskilda människors rättigheter och gemenskapernas kompetensområden. I enlighet med subsidiaritetsprincipen ska universitet och högskolor ha stor frihet att utforma sin verksamhet. Också den enskilde studenten ska ges ett stort inflytande över sin utbildning, liksom forskaren och forskarlaget som ska ha stor frihet att bedriva den forskning de bedömer vara intressant. Statens uppgift är att stödja lärosäten, studenter och forskare.

7.2 Studenten i centrum

Det måste totalt sett finnas ett brett utbud av utbildningar så att människors olika begåvningar och förmågor kan tas till vara och utvecklas. Högskolans organisation måste vara öppen för olika former och kombinationer av utbildningar. Den högre utbildningen ska vara öppen för människor i olika åldrar och livssituationer. Det måste finnas plats för både utbildningsprogram och fristående kurser, beroende på om man vill ha ett färdigt studiepaket eller skapa sin egen utbildning.

Det är ett stort resursslöseri när inte ambitioner, lämplighet och kunskaper är avgörande faktorer för hur studentsammansättningen ser ut. I ett kunskaps-samhälle som utvecklas allt snabbare riskerar klyftorna mellan olika utbildningsgrupper att öka. I dagsläget hittar alla inte fram till högskolan: många av dem som gör det väljer att hoppa av eller slutför sina studier utan att ta examen. Den högre utbildningen måste bli bättre på att hantera studenterna som individer och inte som ett homogent kollektiv, kapabelt att klara av storföreläsningar. En studiemiljö med studenter av olika kön, bakgrund och erfarenheter höjer kvaliteten, eftersom fler perspektiv skapar mer kreativa diskussioner och höjer kunskapsnivån. En ökad individualisering av undervisningen är nödvändig.

7.3 Distansutbildning

Kunskapssamhället ställer nya krav på utbildning och utbildningsanordnare. Kraven på att kunna studera och forska vad, var, när och i den takt man kan och vill kommer att växa från studenterna. Avstånd utgör ofta ett hinder för att skaffa sig högre utbildning. Om så är, måste utbildningen komma närmare studenterna eller ansträngningar göras för att kompensera det hinder avståndet utgör. Kristdemokraterna är därför positivt till att högre utbildning ges via nya medier, såsom sker t.ex. genom Nätuniversitetet. Vi menar dock att det är lärosätena som ska ha ett lokalt och gemensamt ansvar för Nätuniversitetet. Lärosätena ska samarbeta för att möjliggöra t.ex. en sammanhållande nätportal för att göra Nätuniversitetet överblickbart för studenterna. Den separata myndigheten på området bör läggas ned. Uppgifterna kan överföras till högskolorna och Högskoleverket. En viktig insats för högskoleutbildning på distans görs också vid de kommunala lärcentren. Denna verksamhet borde utökas för att göra högre utbildning tillgänglig för fler. Lärosätena bör få ett större ansvar för lärcentren, vilket staten bör reglera tydligare. Vi har motsvarande tankar för vuxenutbildningen i vår motion om vuxnas lärande.

Nätuniversitetet har varit mer tilltalande för boende i glesbygd, för personer med arbetarbakgrund och för kvinnor. Invandrare är underrepresenterade. Kristdemokraterna ser det som bekymmersamt att examinationsgraden är väsentligt lägre än annan högskoleutbildning. Nätuniversitetet är det enda tillgängliga alternativet för många som vill gå en högskoleutbildning. Därför är det angeläget att komma till rätta med problemen. Bristen på kontakt med lärare och studenter kan vara en faktor. Man bör t.ex. granska om utökad lärcenterverksamhet kan bidra med lösning på problemen.

7.4 Avgifter för utländska studenter utanför EES

Kristdemokraterna anser att avgiftsfriheten för svenska studenter i högskolan ska ligga fast. Av detta följer att studenter inom EES också omfattas av avgiftsfrihet i svensk högskola. I SOU 2000:92 "Advantage Sweden" föreslås att högskoleförordningen ändras så att högskolorna får möjlighet och har

Fel! Okänt namn på

skyldighet att ta ut avgift för högskoleutbildning av studenter och doktorander från länder utanför EES, som ej omfattas av utbytesavtal mellan universitet. Lärosätenas möjligheter att ta ut avgifter samt vilka skyldigheter som detta innebär gentemot de studenter som betalar avgifter bör regleras i en särskild förordning. Dimensioneringen ska vara lärosätets sak att avgöra, och lärosätet ska få behålla intäkterna. En högskola får dock inte åsidosätta det utbildningsuppdrag som statsmakterna har lagt fast.

Kristdemokraterna är positiva till förslaget. Det ökar omsättningen och det är berikande för högskolan att öka kontakterna med omvärlden. Det har visat sig att såväl enskilda lärosäten som företrädare för universitet och högskolor är intresserade av en sådan möjlighet. De ser detta bl.a. som ett sätt att kompensera urholkningen av fakultetsmedlen och en möjlighet att driva utvecklingen i högskolorna vidare också på internationell nivå. Kristdemokraterna har i flera år drivit denna linje, vilket renderat kraftig kritik från utbildningsministern. Nu har Socialdemokraterna gjort en helomvändning: "För att rekrytera fler utländska studenter till master- och forskarutbildningarna bör universitet och högskolor kunna erbjuda studenter från länderna utanför EES utbildning mot betalning utan att avgiftsfriheten i övrigt hotas" heter det i en debattartikel av utbildningsministern i februari 2004.

I december 2004 lät regeringen meddela att en särskild utredare har tillsatts för att utreda avgifter i högskolan. Utredaren ska föreslå hur universitet och högskolor ska kunna ta ut avgifter av studenter och doktorander från länder utanför EU och EES. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2006. Riksdagens utbildningsutskott har under 2004/05 konstaterat att avgiftsfriheten för svenska studenter är viktig att slå vakt om. Utskottet ansåg därför att frågan om eventuell reglering i lag av avgiftsfriheten för studenter från Sverige och övriga EES-området borde tillföras direktiven till den ovan nämnda utredningen. Därmed bifölls Kristdemokraternas motion som innehöll just detta krav.

Vi föreslår en översyn av högskoleförordningen för att möjliggöra en försäljning av utbildning till studenter utanför EES med start halvårsskiftet 2006. Lärosätenas möjligheter att ta ut avgifter samt vilka skyldigheter detta innebär bör regleras i en särskild förordning.

7.5 Treterminssystem

I dag finns möjligheten att införa treterminssystem. Det har dock hittills inte skett. Motivet bakom tanken på ett treterminssystem är att korta utbildningstiden, vilket kan öka genomströmningen, säkerställa försörjningen för studenterna under en större del av året, förenkla utbytet med utlandet samt förkorta utbildningstiderna. Man kan konstatera att de beskrivna bristerna har orsaker som kan avhjälpas med ett treterminssystem. Det finns även andra vägar att gå: höjd utbildningskvalitet skulle kunna öka genomströmningen, bättre avkastning på studier skulle kunna öka intresset för att ta en examen och höjda studiemedel kombinerat med slopat takbelopp för inkomster skulle kunna

förbättra den studiesociala situationen. Lärosätena bör få i uppdrag att aktivt utveckla ett treterminssystem.

Kristdemokraterna är positivt men med den reservationen att treterminssystemet kan vara funktionellt för studenter men att det kan fungera sämre för doktorander. De arbetar inte med sina avhandlingar 40 veckor om året för att sedan ägna återstående 12 veckor till ferier och fritidssysselsättningar. Högskoleförordningen stadgar att en veckas studier motsvarar en poäng. Studiefinansiering utgår för 48 månader netto. Samtidigt har doktorandtjänsten lagreglerad semester, minst fem veckor. Doktorander arbetar således betydligt mer än 40 veckor per år redan nu. Att införa krav på 45 poäng per läsår skulle således öka pressen ytterligare på doktoranderna och faktiskt vara omöjligt att genomföra inom ramen för det befintliga poängräkningssystemet.

7.6 Fria högskolor

Mångfald är en god kraft för utveckling och variation och måste uppmuntras. Kristdemokraterna anser därför att de icke-statliga högskolorna är ett välkommet tillskott. Utvecklingen vid dessa högskolor har varit god. Ett exempel är de fria teologiska högskolorna. Med starka utbildningstraditioner från folk-rörelsernas genombrottstid har de sedan länge utgjort en värdefull del av den högre utbildningen i Sverige. Flera utvärderingar från Högskoleverket visar att dessa högskolor håller en mycket god akademisk och pedagogisk nivå. Bland annat har de en hög andel forskarutbildade lärare. Under den borgerliga regeringen i 1990-talets början blev såväl Chalmers tekniska högskola som Högskolan i Jönköping stiftelsedrivna. Kristdemokraterna anser att fler fristående högskolor behövs. Regeringen bör aktivt pröva vilka högskolor som kan vara lämpliga att driva i denna form.

7.7 Uteblivna satsningar på fria högskolor

Regeringen har en tradition att missgynna högskolor som står utanför statens hägn. I höstens budgetproposition har mycket stora resurser anvisats för att bygga ut högskolans platsantal. Detta kommer emellertid inte de mindre enskilda utbildningsanordnarna till godo. Ersta Sköndal högskola, t.ex., hade bett om 111 platser för specifika nyskapande utbildningsuppdrag där de bl.a. presenterat helt nya utbildningsprogram.

För tredje året i rad åskade högskolan pengar exempelvis för en helt ny tvåårig högskoleutbildning kallad äldrepedagogutbildning. Den ska sikta mot att skapa kompetens för att ta till vara det friska hos den åldrande människan. Socialdepartementet är, inte oväntat med tanke på regeringens satsning på kompetensutveckling inom äldreomsorgen, uttalat positivt till idén. Det handlar om 60 platser. I budgetpropositionen föreslås Ersta Sköndal högskola i stället få 10 platser för specialistsjuksköterskeexamen. Samma antal som Röda Korsets högskola och Sophiahemmets högskola föreslås få. Kristdemo-

Fel! Okänt namn på

kraterna anser att det är viktigt att ha olika driftsformer för högskolor, och att alla högskolor ska ha samma förutsättningar.

Framöver är det angeläget att alla lärosäten ges samma förutsättningar. Kristdemokraterna anser att det måste finnas en likvärdig kvalitet på lärosäten oavsett huvudmannaskap. Möjligheter att öka fördjupningen till forskarnivå bör uppmuntras. Detta bör ges regeringen till känna.

8 Trygghet

8.1 Studiesociala frågor

En trygg vardag är en förutsättning för att studenter ska kunna fokusera på sina studier. Kristdemokraterna utvecklar sin syn och sina förslag gällande studenters sociala situation i motionen ”Studenters trygghet”. Tryggheten har dock flera dimensioner.

8.2 Stärk studenternas inflytande

Svenska studenter är enligt lag ålagda att vara medlemmar i studentkårerna vid sina lärosäten. Studenterna är tvungna att betala en obligatorisk avgift till kåren. Studentkårerna fyller en viktig funktion för att bevaka studenters rättigheter vad gäller utbildning och studiesociala frågor. Dock finns ingen klar definition av kårens mandat. Det gör att kårer, finansierade av tvångsanslutna och icke tillfrågade studenter, via sina avgifter kan få betala arrangemang vars karaktär ligger fjärran från studentfrågorna. Evenemangen kan t.o.m. vara av partipolitisk eller annan kontroversiell karaktär.

Det finns all anledning att så länge studenter är tvungna att tillhöra studentkårer klargöra vilket mandat studentkårerna har. Då är det också möjligt att se i vilka avseenden regelverket behöver förtydligas för att öka studenternas inflytande över utbildnings- och andra studentfrågor. Det finns i dag en påtaglig risk att studentinflytandet är av låtsaskaraktär och inte reellt. Studenternas inflytande bör därför i särskild ordning stärkas.

8.3 Ett slopat kårobligatorium

Kårobligatorium, som innebär att alla studenter tvångsansluts till en studentkår för att kunna få sina betyg, är principiellt felaktigt och bör därför i takt med att studenternas inflytande i övrigt ökar på sikt avskaffas. Även studenter bör själva få välja vilken förening de vill vara med i. För Kristdemokraterna som tror på studenternas viktiga roll i utvecklandet av landets universitet och högskolor ter sig inte en verksamhet byggd på obligatorisk anslutning som en tilltalande lösning.

Det finns dock en rad frågor som behöver lösas på vägen mot obligatoriets avskaffande och vi vill se en noggrann genomlysning av dessa. En nödvändig förutsättning för att driva kårer och nationer är att det finns en trygg och oberoende finansiering. Detta för att den verksamhet som kårer och nationer bedriver i form av studiebevakning och social verksamhet inte ska raseras.

I augusti 2005 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppgift att utreda hur kårobligatoriet ska kunna moderniseras, utan att undersöka om kårobligatoriet i sig ska avskaffas. Kristdemokraterna anser att regeringens utredning inte är tillräcklig, utan menar att regeringen bör tillsätta en parlamentarisk utredning för att få en bredare förankring. Utredningen bör pröva hur studenternas inflytande ska kunna stärkas och om en reell föreningsfrihet kan genomföras.

8.4 Likabehandling av studenter

Lagen om likabehandling av studenter i högskolan är tandlös när det gäller sanktionsmöjligheter för lärosäten som inte uppfyller lagens krav. Diskrimineringskommittén har i maj 2004 presenterat sitt delbetänkande (SOU 2004:55). Förslagen innebär bl.a. att definitionen av sexuella trakasserier ändras och att trakasseribegreppet delas upp i trakasserier på grund av kön och sexuella trakasserier på samma sätt som i jämställdhetslagen. Undantaget från diskrimineringsförbudet för ett s.k. särskilt intresse upphävs. I stället införs ett undantag för positiv särbehandling på grund av kön. Repressalieförbudet utsträcks till att omfatta även påtalande av diskriminering samt den situationen att en högskola utsätter en student eller en sökande för repressalier på grund av att han eller hon anmält eller påtalat att högskolan inte följer någon av lagens bestämmelser om aktiva åtgärder.

Förbudet mot direkt diskriminering föreslås inte gälla om behandlingen är ett led i strävanden att främja lika möjligheter till högskolestudier oavsett kön. Som synes finns få förslag som berör efterlevnad och sanktionsmöjligheter, och Kristdemokraterna förväntar sig förslag om detta i slutbetänkandet 2006.

8.5 Högskoleverket

I budgetpropositionen finns ett sparbetning för Högskoleverket på 10 miljoner kronor 2006. Enligt vad Kristdemokraterna erfarit hotar besparingen Högskoleverkets program för att med sexårsintervall göra ämnes- och programutvärderingar. Likaså verkar Högskoleverkets internationella samarbete om utvärdering av högre utbildning hotas. Kristdemokraterna ser allvarligt på detta förslag. Vi förväntar oss att regeringen ser till att varken ämnes- och programutvärderingarna eller det internationella samarbetet hotas.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 22 september 2005

Torsten Lindström (kd)

Inger Davidson (kd)

Dan Kihlström (kd)

Ulrik Lindgren (kd)

Rosita Runegrund (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Sven Brus (kd)

Kenneth Lantz (kd)

Chatrine Pålsson (kd)

Olle Sandahl (kd)